

nota

TER BESLUITVORMING

Aan: SOCW

Kansengelijkheid en
Onderwijsondersteuning

Van

Persoonsgegevens

Datum

29 april 2025

Referentie

51873966

Bijlagen

4

Intern OCW afgesteld

DUO, IVHO, KenO, OPO, OVO

Beleidsreactie Evaluatie Wet kwaliteit (v)so en
administratieve last tlv's

Aanleiding

In 2024 zijn er drie onderzoeken m.b.t. het gespecialiseerd onderwijs (go) afgerond: De evaluatie van de Wet Kwaliteit (voortgezet) speciaal onderwijs ((v)so) en twee onderzoeken naar de ervaren administratieve lasten bij het aanvragen van toelaatbaarheidsverklaringen (tlv's) in het gespecialiseerd onderwijs (go). In bijgaande Kamerbrief worden de belangrijkste bevindingen uit deze onderzoeken uitgelicht en per knelpunt of aanbeveling zijn maatregelen uitgewerkt. Het doel is om deze brief voor het debat passend onderwijs van 21 mei te versturen aan de Tweede Kamer.

Geadviseerd besluit

Bent u akkoord met bijgesloten brief?

Kernpunten

De Kamerbrief bestaat uit twee delen.

I. Evaluatie Wet Kwaliteit (v)so

- De belangrijkste conclusie van de evaluatie is dat de Wet Kwaliteit (v)so positief heeft bijgedragen aan de kwaliteit van het (voortgezet) speciaal onderwijs en het vergroten van kansen voor leerlingen in het (v)so.
- Er worden vier knelpunten uitgelicht: (1.) het gebruik van het ontwikkelperspectief (OPP) voor meer doelen dan bedoeld, waardoor het omvangrijk (administratieve last) en ontoegankelijk voor ouders wordt. (2.) het vele aanbieden van staatsexamens i.p.v. gebruik van passend examineren, (3.) onvoldoende voorbereiding van leraren om les te geven in het (v)so en (4.) de hoge uitval van jongeren die uitstromen van het vso naar de arbeidsmarkt of vervolgonderwijs.

II. Administratieve lasten verminderen bij het aanvragen van tlv's

- Sardes heeft in opdracht van OCW onderzoek gedaan naar de factoren die invloed hebben op de ervaren administratieve last rondom de tlv-procedure. De belangrijkste factoren die genoemd worden zijn het aantal momenten waarop verlenging van een tlv aangevraagd wordt, de wettelijk verplichte inzet van twee onafhankelijke deskundigen voor de beoordeling van de tlv-aanvraag, de verschillende procedures voor tlv-aanvragen bij verschillende samenwerkingsverbanden en de vele ICT-systemen waar scholen mee moeten werken. In de brief worden maatregelen aangekondigd om de administratieve last te beperken.

- NijkampConsult heeft in opdracht van OCW mogelijke (en vergaande) beleidsalternatieven uiteen gezet voor het nog verder verminderen van de administratieve lasten bij de toelaatbaarheid tot het go. Hiervan wordt aangegeven dat deze de komende periode verder worden besproken met het veld, ook in het licht van de beweging naar inclusief onderwijs.

Datum
7 april 2025

Toelichting

Evaluatie Wet Kwaliteit (v)so

- In 2013 is de Wet Kwaliteit (v)so ingegaan, met als doel de kwaliteit in het (v)so te verbeteren en daarmee de kansen voor vso-leerlingen. Tien jaar na de invoering heeft ResearchNed in opdracht van OCW de wet geëvalueerd. Dit onderzoek is in december 2024 afgerond. Met deze brief bieden we het onderzoek aan de Tweede Kamer aan.
- De brief start met goed nieuws: uit de evaluatie blijkt dat de kwaliteit in het (v)so is verbeterd, en daarmee ook de kansen voor leerlingen in het (v)so.
- De wet biedt scholen een goed kader om opbrengstgericht te werken, waardoor scholen gericht werken met doelen en aan het behalen van optimale onderwijsresultaten, en om leerlingen in het so goed voor te bereiden op de stap na het vso.
- Uit de evaluatie komen ook verbeterpunten naar voren. In de brief spreken we van vier knelpunten:
 1. Ondanks dat het OPP bijdraagt aan de kwaliteit, is het OPP soms ook té omvangrijk en ontoegankelijk voor ouders, doordat het voor meer doelen wordt gebruikt dan waar het voor bedoeld is en er meer informatie in terecht komt dan wettelijk verplicht. Naast het lopende verbetertraject OPP (o.a. de handreiking en OPP-trainingen) geeft u in de brief aan in gesprek te gaan met de VNG, omdat gemeenten het OPP opvragen bij de aanvraag van een uitkering of zorgindicatie. Daar is het OPP niet voor bedoeld.
 2. Nog zo'n 75% van de leerlingen in het vso doet staatsexamen, wat nadelig kan zijn voor leerlingen in het vso. De extra examenmogelijkheden die vso-scholen kregen met de wet zijn nauwelijks benut. U herhaalt kort de maatregelen uit de brief inclusief examenlandschap (zoals het expertisepunt passend examineren). Specifiek voor vso-leerlingen leggen we de nadruk op het aangaan van examensamenwerkingen tussen een vso-school en een reguliere vo-school of vavo-instelling om ervoor te zorgen dat scholen, ouders en leerlingen beter bekend zijn met de mogelijkheden om het reguliere eindexamen passend te maken.
 3. De leraren in het (v)so worden onvoldoende goed voorbereid op het lesgeven aan leerlingen met (zware) ondersteuningsbehoeften en het toeleiden van vso-leerlingen naar het examen. U zet in op verschillende trajecten: de verkenning naar de nieuwe bevoegdheid 'groepsleerkracht 12+', het creëren van meer stagemogelijkheden in het go en het wetstraject om de knelpunten rond bevoegdheidseisen van vakleraren in het vso weg te nemen en een maatwerktraject voor vakmensen die les willen geven in het vmbo, vso en pro.

4. Jongeren die uitstromen van het vso vallen nog vaak uit op hun vervolgplek, zowel de arbeidsmarkt als in het mbo. U verwijst daarom naar het wetstraject Van school naar duurzaam werk en specifiek het onderzoek naar effectieve interventies bij de overstap naar het mbo.

Datum
7 april 2025

Administratieve lasten verminderen bij het aanvragen van tlv's

- De procedure bij het aanvragen van tlv's leidt tot ervaren administratieve lasten en onnodige bureaucratie.
- In opdracht van OCW zijn er vorig jaar (2024) twee onderzoeken uitgevoerd.
- Sardes heeft onderzoek gedaan naar de factoren die invloed hebben op de ervaren administratieve last rondom de tlv-procedure. Dit onderzoek biedt aangrijpingspunten voor verbeteringen binnen het huidige systeem. De belangrijkste factoren die genoemd worden zijn het aantal momenten waarop verlenging van een tlv aangevraagd wordt, de wettelijk verplichte inzet van twee onafhankelijke deskundigen voor de beoordeling van de tlv-aanvraag, de verschillende procedures voor tlv-aanvragen bij verschillende samenwerkingsverbanden en de vele ICT-systemen waar scholen mee moeten werken. U kondigt de volgende maatregelen aan om de administratieve lasten te verminderen bij de aanvraag van tlv's:
 - Het verlengen van de wettelijke minimum termijn voor een tlv (nu één schooljaar).
 - Met een jaarlijks evaluatiemoment waarop bezien wordt of het go nog de beste plek is voor de leerling of dat terugkeer naar het regulier onderwijs beter is.
 - Komen tot een nieuw voorstel voor de inzet van onafhankelijke deskundigen bij de aanvraag van tlv's.
 - Wettelijk vastleggen van het landelijke format tlv's. Aanvullend roepen we het Overkoepelend Netwerk van Samenwerkingsverbanden (ONSww) op om te kijken naar een meer uniforme organisatie van de beoordeling van de tlv's, bijvoorbeeld in de samenstelling van de personen die de beoordeling doen.
 - OCW heeft Edu-V gevraagd te onderzoeken of een keurmerk voor veilige gegevensuitwisseling en achterliggende afspraken een oplossing kan zijn, zodat er gestandaardiseerde koppelingen voor gegevensuitwisseling kan plaatsvinden.
- NijkampConsult heeft beleidsalternatieven uiteen gezet voor het nog verder verminderen van de administratieve lasten. In dit rapport worden vergaande wijzigingen in het systeem beschreven, zoals het idee om tlv's voor de gehele schoolloopbaan af te geven, de optie om het gespecialiseerd onderwijs rechtstreeks te bekostigen of het reguliere onderwijs de bekostiging en regie te geven over de toelating van leerlingen in het go. Invoering van (een combinatie van deze opties) heeft grote gevolgen voor het systeem van passend onderwijs. Omdat deze geschetste typologieën vergaande gevolgen hebben is het belangrijk om goed de tijd te nemen om alle mogelijke gevolgen in kaart te brengen. U geeft daarom aan dat de opties gewogen moeten worden op wenselijkheid, nut en noodzaak, en hier voor de zomer van 2026 op terug

te komen.

Datum
7 april 2025

Financiële consequenties

Er zijn geen financiële consequenties verbonden aan de nieuwe aangekondigde maatregelen van deze kamerbrief. De maatregelen rond knelpunt 2 zijn al eerder aan de TK gemeld en worden gedekt op het bestedingsplan van artikel 3 (zie nota 50197825).

Draagvlak betrokken partijen

De concept kamerbrief is ook al gedeeld met een aantal externe partijen, zoals de PO- en VO-raad, de Sectorraad GO, LBVSO, Stem van de vso leerling, Ouders & Onderwijs en Balans Digitaal en ONSwv. De meesten van hen hebben ons ook hun opmerkingen gedeeld op de brief, welke zo goed mogelijk zijn verwerkt in de brief.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

N.v.t.